

Het plannen van een operatie & medische ingreep voor honden met de ziekte van Addison

N.B. Ingrepen waarbij uw hond onder anesthesie gebracht wordt dienen te worden vermeden tot de hond met de ziekte van Addison stabiel is. Overleg dit met uw dierenarts.

1. LICHAAMELIJK ONDERZOEK & PRE-OPERATIEF ONDERZOEK

Vraag welke voorzorgsmaatregelen getroffen gaan worden vóór en tijdens de operatie voordat je een afspraak maakt voor de procedure. Lichamelijk onderzoek en pre-operatieve screening helpen om verborgen ziektes te ontdekken en om de risico's (en consequenties) van anesthesie en opereren te verminderen. Huisdieren kunnen gezond lijken, maar ze kunnen ziektesymptomen verbergen. Pre-operatief testen kan helpen om problemen op te sporen voordat het dier onder narcose gebracht wordt. **Bij honden met de typische vorm van Addison is het heel erg belangrijk om zeker te weten dat de elektrolyten (natrium en kalium) goed onder controle zijn voordat uw hond onder narcose gebracht wordt.**

2. ADDISON MEDICATIE EN DAARAAN GERELATEERDE VRAGEN

Bepaal de elektrolytenwaarden voordat uw hond onder narcose gebracht wordt. Uw hond kan minder goed reageren op stress en dat moet door uw dierenarts opgevangen worden. **Vraag ruim voor de dag van de ingreep aan uw dierenarts hoe die om wil gaan met het geven van de extra benodigde corticosteroiden op de ochtend van de dag van de ingreep.** Soms wordt geadviseerd om die ochtenddosering te verhogen, soms wordt er een dexamethason injectie gegeven. Vraag na hoe u op de dag van de ingreep om moet gaan met het geven van de ochtenddosering van flornidex/fludrocortison of andere medicatie. Aangezien uw hond nuchter moet zijn dient u te vragen of het veilig is om de medicatie op een nuchtere maag te geven of dat de dierenarts een andere oplossing heeft. Vraag of uw hond die dag als eerste geholpen kan worden om extra stress te verminderen tijdens het wachten in de dierenartsenpraktijk op de ingreep.

© Canine Addison's Resources & Education (CARE)
Deze inhoud is enkel en alleen bedoeld voor informatieve doelen en om te overleggen met uw dierenarts. Volg de instructies van uw dierenarts.
Bronnen:
<https://criticalcaresdm.com/pre-anesthetic-testing-is-it-really-necessary/>
http://vasg.org/addison's_disease.htm
https://www.aaha.org/public_documents/professional/guidelines/2015_aaha_aafp_pain_management_guidelines_for_dogs_and_cats.pdf
https://www.aaha.org/pet_owner/aaha_guidelines/fluid_therapy_guidelines.aspx
https://www.aaha.org/public_documents/professional/guidelines/fluid_therapy_guidelines.pdf

3. INTRAVENEUZE (IV = IN DE ADER) VLOEISTOF THERAPIE

IV vloeistof geven helpt om anesthesie veilig te houden. Voordat uw hond in slaap gebracht wordt zal uw dierenarts een IV-canule plaatsen zodat hij een directe toegang tot de bloedsomloop heeft. Het besluit om IV vloeistoftherapie te geven hangt af van vele factoren zoals de duur van de ingreep en wat er gedaan wordt. Enkele voordelen van het toedienen van infuusvloeistof zijn het opvangen van bloedverlies, het ondersteunen van de bloedsomloop en de mogelijkheid om het normale volume te houden in de bloedsomloop zodat de bloeddruk op peil blijft. **Vraag bovenstaande al ruim voor de dag van de ingreep, vraag of uw huisdier IV vloeistoftherapie krijgt tijdens de ingreep.**

4. PIJNBESTRIJDING

Pijn verlichten is essentieel voor het welzijn van uw hond. **Vraag aan uw dierenarts welke pijnmedicatie er gebruikt gaat worden tijdens en na de ingreep.** Omdat honden met de ziekte van Addison corticosteroiden krijgen moet u zich bewust zijn van de mogelijke interactie tussen corticosteroiden en NSAID's (Non-Steroidal Anti-Inflammatory Drugs) zoals Metacam, Rimadyl, Carprofen enz. De American Animal Hospital Association suggereert deze te vermijden of heel erg voorzichtig te zijn bij gelijktijdig gebruik van NSAID's en corticosteroiden. Gelijktijdig gebruik ervan (ook een injectie met een NSAID) kan problemen in het maag/darmstelsel veroorzaken zoals ontsteking, bloedingen, zweervorming en perforatie. Sommige experts geloven dat het ook kan leiden tot een vergroot risico op nierschade. **Vergeet niet te vragen wat u kunt verwachten als uw hond thuiskomt. U zult zich vast afvragen of ander gedrag van uw hond gerelateerd is aan het herstellen van de operatie of aan de ziekte van Addison. Neem contact op met uw dierenarts als u zich na thuiskomst zorgen maakt over uw hond.**

<https://CanineAddisons.org/>

Zie de volledige tekst hieronder in groter formaat.

© Canine Addison's Resources & Education (CARE)

<https://CanineAddisons.org/>

Deze inhoud is enkel en alleen bedoeld voor informatieve doelen en om te overleggen met uw dierenarts.

Volg de instructies van uw dierenarts.

HET PLANNEN VAN EEN OPERATIE & MEDISCHE INGREEP VOOR HONDEN MET DE ZIEKTE VAN ADDISON

N.B. Ingrepen waarbij uw hond onder anesthesie gebracht wordt dienen te worden vermeden tot de hond met de ziekte van Addison stabiel is. Overleg dit met uw dierenarts.

1. LICHAMELIJK ONDERZOEK & PRE-OPERATIEF ONDERZOEK

LICHAMELIJK ONDERZOEK & PRE-OPERATIEF ONDERZOEK

Vraag welke voorzorgsmaatregelen getroffen gaan worden vóór en tijdens de operatie voordat je een afspraak maakt voor de procedure. Lichamelijk onderzoek en pre-operatieve screening helpen om verborgen ziektes te ontdekken en om de risico's (en consequenties) van anesthesie en opereren te verminderen. Huisdieren kunnen gezond lijken, maar ze kunnen ziektesymptomen verbergen. Pre-operatief testen kan helpen om problemen op te sporen voordat het dier onder narcose gebracht wordt. **Bij honden met de typische vorm van Addison is het heel erg belangrijk om zeker te weten dat de elektrolyten (natrium en kalium) goed onder controle zijn voordat uw hond onder narcose gebracht wordt.**

HET PLANNEN VAN EEN OPERATIE & MEDISCHE INGREEP VOOR HONDEN MET DE ZIEKTE VAN ADDISON

N.B. Ingrepen waarbij uw hond onder anesthesie gebracht wordt dienen te worden vermeden tot de hond met de ziekte van Addison stabiel is. Overleg dit met uw dierenarts.

2. ADDISON MEDICATIE EN DAARAAN GERELATEERDE VRAGEN

ADDISON MEDICATIE EN DAARAAN GERELATEERDE VRAGEN

Bepaal de elektrolytenwaardes voordat uw hond onder narcose gebracht wordt. Uw hond kan minder goed reageren op stress en dat moet door uw dierenarts opgevangen worden. **Vraag ruim voor de dag van de ingreep aan uw dierenarts hoe die om wil gaan met het geven van de extra benodigde corticosteroiden op de ochtend van de dag van de ingreep.** Soms wordt geadviseerd om die ochtenddosering te verhogen, soms wordt er een dexamethason injectie gegeven. Vraag na hoe u op de dag van de ingreep om moet gaan met het geven van de ochtenddosering van florinef/fludrocortison of andere medicatie. Aangezien uw hond nuchter moet zijn dient u te vragen of het veilig is om de medicatie op een nuchtere maag te geven of dat de dierenarts een andere oplossing heeft. Vraag of uw hond die dag als eerste geholpen kan worden om extra stress te vermijden tijdens het wachten in de dierenartsenpraktijk op de ingreep.

HET PLANNEN VAN EEN OPERATIE & MEDISCHE INGREEP VOOR HONDEN MET DE ZIEKTE VAN ADDISON

N.B. Ingrepen waarbij uw hond onder anesthesie gebracht wordt dienen te worden vermeden tot de hond met de ziekte van Addison stabiel is. Overleg dit met uw dierenarts.

3.

INTRAVENEUZE
(IV = IN DE ADER)
VLOEISTOFTHER-
PIE

INTRAVENEUZE (IV = IN DE ADER) VLOEISTOFTHERAPIE

IV vloeistof geven helpt om anesthesie veilig te houden. Voordat uw hond in slaap gebracht wordt zal uw dierenarts een IV-canule plaatsen zodat hij een directe toegang tot de bloedsomloop heeft. Het besluit om IV vloeistoftherapie te geven hangt af van vele factoren zoals de duur van de ingreep en wat er gedaan wordt. Enkele voordelen van het toedienen van infuusvloeistof zijn het opvangen van bloedverlies, het ondersteunen van de bloedsomloop en de mogelijkheid om het normale volume te houden in de bloedsomloop zodat de bloeddruk op peil blijft. **Vraag bovenstaande al ruim voor de dag van de ingreep, vraag of uw huisdier IV vloeistoftherapie krijgt tijdens de ingreep.**

HET PLANNEN VAN EEN OPERATIE & MEDISCHE INGREEP VOOR HONDEN MET DE ZIEKTE VAN ADDISON

N.B. Ingrepen waarbij uw hond onder anesthesie gebracht wordt dienen te worden vermeden tot de hond met de ziekte van Addison stabiel is. Overleg dit met uw dierenarts.

PIJNBESTRIJDING

Pijn verlichten is essentieel voor het welzijn van uw hond. **Vraag aan uw dierenarts welke pijnmedicatie er gebruikt gaat worden tijdens en na de ingreep.** Omdat honden met de ziekte van Addison corticosteroiden krijgen moet u zich bewust zijn van de mogelijke interactie tussen corticosteroiden en NSAID's (Non-Steroidal Anti-Inflammatory Drugs) zoals Metacam, Rimadyl, Carporal enz. De American Animal Hospital Association suggereert deze te vermijden of heel erg voorzichtig te zijn bij gelijktijdig gebruik van NSAID's en corticosteroiden. Gelijktijdig gebruik ervan (ook een injectie met een NSAID) kan problemen in het maag/darmstelsel veroorzaken zoals ontsteking, bloedingen, zweervorming en perforatie. Sommige experts geloven dat het ook kan leiden tot een vergroot risico op nierschade. **Vergeet niet te vragen wat u kunt verwachten als uw hond thuiskomt. U zult zich vast afvragen of ander gedrag van uw hond gerelateerd is aan het herstellen van de operatie of aan de ziekte van Addison. Neem contact op met uw dierenarts als u zich na thuiskomst zorgen maakt over uw hond.**

Bronnen:

<https://criticalcaredvm.com/pre-anesthetic-testing-is-it-really-necessary/>

http://vasg.org/addison's_disease.htm

https://www.aaha.org/public_documents/professional/guidelines/2015_aaha_aafp_pain_management_guidelines_for_dogs_and_cats.pdf

https://www.aaha.org/pet_owner/aaha_guidelines/fluid_therapy_guidelines.aspx

https://www.aaha.org/public_documents/professional/guidelines/fluid_therapy_guidelines.pdf

Dit document kunt u downloaden op de Documenten pagina op onze website:

<https://CanineAddisons.org/Documents/>

Iedereen is welkom om lid te worden van onze Facebook groep:

<https://www.facebook.com/groups/CanineAddisonsResourcesAndEducation>

Like onze Facebookpagina en deel deze informatieve graphic die u hier vindt:

<https://www.facebook.com/CanineAddisonsPage/>